

12.12.2023

VN/1743/2020

Julkisen hallinnon tiedonhallintalautakunnan toimintasuunnitelma vuonna 2024

1 Tiedonhallintalautakunnan toimintasuunnitelma

Julkisen hallinnon tiedonhallintalautakunnasta annetun asetuksen 3.1 §:n mukaan lautakunnan toiminta perustuu sen hyväksymään vuosittaiseen toimintasuunnitelmaan sekä tiedonhallintalain 11.1 §:ssä tarkoitettuun arviointisuunnitelmaan. Toimintasuunnitelma toimii lautakunnan resurssisuunnittelun sekä toiminnan toteuttamisen pohjana, jonka perusteella lautakunta laatii vuosittaisen toimintakertomuksen oman toiminnan tuloksellisuudesta. Toimintasuunnitelma laaditaan tiedonhallintalain 10.1 §:n 2 kohdassa säädetyn edistämistehtävän toteuttamista varten.

Vuodelle 2024 hyväksytty toimintasuunnitelma tarkistetaan toimikaudelle 2024-2027 nimettävän tiedonhallintalautakunnan ensimmäisessä kokouksessa.

2 Toiminnan painopisteet vuonna 2024

Tiedonhallintalautakunnan tehtävänä on edistää tiedonhallintalaissa säädettyjen tiedonhallinnan ja tietoturvallisuuden menettelytapojen ja tiedonhallintalain vaatimusten toteuttamista. Valtioneuvosto on asettanut ensimmäisen tiedonhallintalautakunnan toimikaudelle 1.2.2020-31.1.2024. Seuraava lautakunta nimitetään toimikaudelle 2024-2027. Vuosi 2024 on ensimmäisen uuden tiedonhallintalautakunnan kokonainen toimintavuosi, joka on ohjannut toiminnan painopisteiden valintaa.

Tiedonhallintalautakunnan vuoden 2024 toiminnan painopisteitä ovat:

1. **Uuden 2024-2027 lautakunnan toiminnan käynnistäminen.** Valtioneuvosto nimittää uuden tiedonhallintalautakunnan vuosille 2024-2027. Lautakunnan toiminnan jatkuvuuden varmistamiseksi uusi lautakunta perehdytetään lautakunnan tehtäviin ja edellisellä toimikaudella hyväksytyt vuoden 2024 toimintaa koskevat suunnitelmat käsitellään ja tarkistetaan uuden lautakunnan aloittaessa toimintansa.

Tavoitteet	Toimenpiteet
Uuden tiedonhallintalautakunnan perehdyttäminen tehtäviin	Uuden lautakunnan toimikauden alussa järjestetään erillinen tilaisuus lautakunnan jäsenille, varajäsenille, sihteeristölle sekä Digi- ja väestötietoviraston asiantuntijoille lautakunnan tehtävistä ja tehtäviin liittyvästä valmistelusta ja päätöksenteosta.
Uusi tiedonhallintalautakunta päättää toimintakautensa alussa vuoden 2024 arviointi- ja toimintasuunnitelmien sisällön	Uusi tiedonhallintalautakunta käsittelee ensimmäisessä kokouksessaan edeltävän lautakunnan hyväksymän vuoden 2024 arviointi- ja toimintasuunnitelman ja muuttaa niitä tarvittaessa.
Uusi tiedonhallintalautakunta tarkistaa toimikautensa alussa sihteeristön toimintaohjeen sisällön	Uusi tiedonhallintalautakunta tarkistaa toimikautensa alussa tiedonhallintalautakunnan sihteeristön toimintaohjeen, jossa määritetään sihteerien välinen tehtäväjako.

2. **Tiedonhallintalautakunnan edistämistehtävän kehittäminen:** tiedonhallintalautakunta tehostaa suositustensa valmistelua ja ylläpitoa tiivistämällä valmistelun organisaatorakennetta ja keskittämällä valmisteluresursseja suositusten valmisteluun. Lautakunta ottaa vuoden 2024 aikana käyttöön uuden toimintamallin, jonka avulla se pystyisi kohdentamaan suoraa tukea tiedonhallintalaissa säädettyjen vaatimusten toteuttamiseksi hallinnollisissa uudistuksissa ja kehittämishankkeissa. Edistämistehtävistä pyritään muodostamaan myös aikaisempaa yhteisemmin ohjattu kokonaisuus, joka perustuu lautakunnan laillisuusarviontien havaintoihin sekä tiedonhallintalain soveltajilta saatuihin palautteisiin.

Tavoitteet	Toimenpiteet
Tiedonhallintalautakunnan suositusten valmistelun ja ylläpidon kehittäminen	Tiedonhallintalautakunta muuttaa vuoden 2024 aikana suositusten valmistelurakennetta siten, että suositusten ylläpidosta ja valmistelusta vastaa vain yksi jaosto. Jaosto jakautuu tarvittaessa useampaan työryhmään yksittäisten suositusten valmistelua varten (ks. Tarkemmin toimintasuunnitelman kohta 4.1)
Tiedonhallintalautakunta ottaa käyttöön uuden toimintamallin, jolla se edistää tiedonhallintalain menettelytapojen ja vaatimusten toteuttamista määritellyissä kehittämiskokonaisuuksissa	Tiedonhallintalautakunta suunnittelee uuden toimintamallin, jonka avulla se voi resurssiensa puitteissa järjestää hallinnollisia uudistuksia sekä kehittämishankkeita toteuttavilla viranomaisille tukea tiedonhallintalain soveltamisessa. Uusi toimintamallia kokeillaan meneillään olevien uudistusten valmistelussa ja toimintamallia kehitetään edelleen kokeilusta saatujen oppien kautta (ks. tarkemmin toimintasuunnitelman kohta 4.2)

3. **Toimenpiteiden viestinnän kehittäminen:** tiedonhallintalautakunnan toiminnan vaikuttavuuteen vaikuttaa olennaisesti se, miten lautakunta saavuttaa toimenpiteillään tiedonhallintalakia soveltavat viranomaiset. Tiedonhallintalautakunta kehittää vuoden 2024 aikana toimintaansa koskevaa viestintää toimeenpanemalla vuoden 2023 toteutumatta jääneet viestinnän kehittämistoimenpiteet.

Tavoitteet	Toimenpiteet
Tiedonhallintalautakunnan verkkosivujen uudistaminen	Tiedonhallintalautakunnan verkkosivut uudistetaan palvelemaan paremmin lautakunnan asiakkaita. Sivuille muodostetaan omat erilliset kokonaisuudet lautakunnan suosituksille, lausunnoille ja kannanotoille, laillisuusarvioinneille sekä lautakunnan tilaisuuksilla ja muilla ajankohtaisille asioille.

Tavoitteet	Toimenpiteet
Tiedonhallintalautakunnan lausuntojen ja kannanottojen julkaisu lautakunnan verkkosivuilla	Tiedonhallintalautakunnan vuodesta 2020 alkaen antamista lausunnoista ja kannanotoista valmistellaan lyhennetyt kuvaukset, jotka julkaistaan lautakunnan verkkosivuilla.
Tiedonhallintalautakunnan laillisuusarviontien julkaisu lautakunnan verkkosivuilla	Tiedonhallintalautakunnan vuodesta 2020 alkaen toteuttamista laillisuusarvioinneista valmistellaan lyhennetyt kuvaukset, jotka julkaistaan lautakunnan verkkosivuilla.

3 Tiedonhallintalautakunnan arviointitehtävät 2024

3.1 Tiedonhallintalain 10 ja 11 §:n mukaiset arviointitehtävät

Julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019) 10 ja 11 §:ssä säädetään tiedonhallintalautakunnan tehtävästä arvioida valtion virastojen ja laitosten, hyvinvointialueiden ja hyvinvointiyhtymien sekä kuntien ja kuntayhtymien tiedonhallintalain 4 §:n 2 momentin, 5, 19, 22–24 ja 28 §:n sekä 6 luvun säännösten toteuttamista ja noudattamista.

Tiedonhallintalautakunnan arviointitehtävän toteuttaminen perustuu tiedonhallintalautakunnan hyväksymään arviointisuunnitelmaan. Vuoden 2024 arviointisuunnitelmassa arviontien kohteiksi on valittu:

1. Seurata hyvinvointialueiden asiakirjajulkaisuuskuvausten ylläpidon edistymistä niiden hyvinvointialueiden osalta, joissa vuoden 2023 arvioinnissa todettiin puutteita
2. Arvioida tiedonhallintalissa yhteentoimivuutta ohjaavien vaatimusten toteutumista sekä muodostaa arviointikohteiden kautta käsitys tiedonhallintalain säännösten ohjausvaikutuksesta teknisellä rajapinnalla luovutettavien tietojen sekä usean viranomaisten tietojen luovuttamisen ohjauksen osalta.
3. Seurata vuonna 2023 tehtyä arviointia tiedonhallintamallin laatimisesta ja ylläpidosta sekä arvioida laatimisen edistymistä niissä viranomaisissa, joissa se vuoden 2023 arvioinnissa todettiin puutteelliseksi

Arviontien tavoitteet, kohteet ja arvioinnin toteutukseen liittyvät menettelyt esitetään kokonaisuudessa tiedonhallintalautakunnan vuoden 2024 arviointisuunnitelmassa.

4 Tiedonhallintalautakunnan edistämistehtävät 2024

4.1 Tiedonhallintalautakunnan suositukset

4.1.1 Vuonna 2024 valmisteltavat suositukset

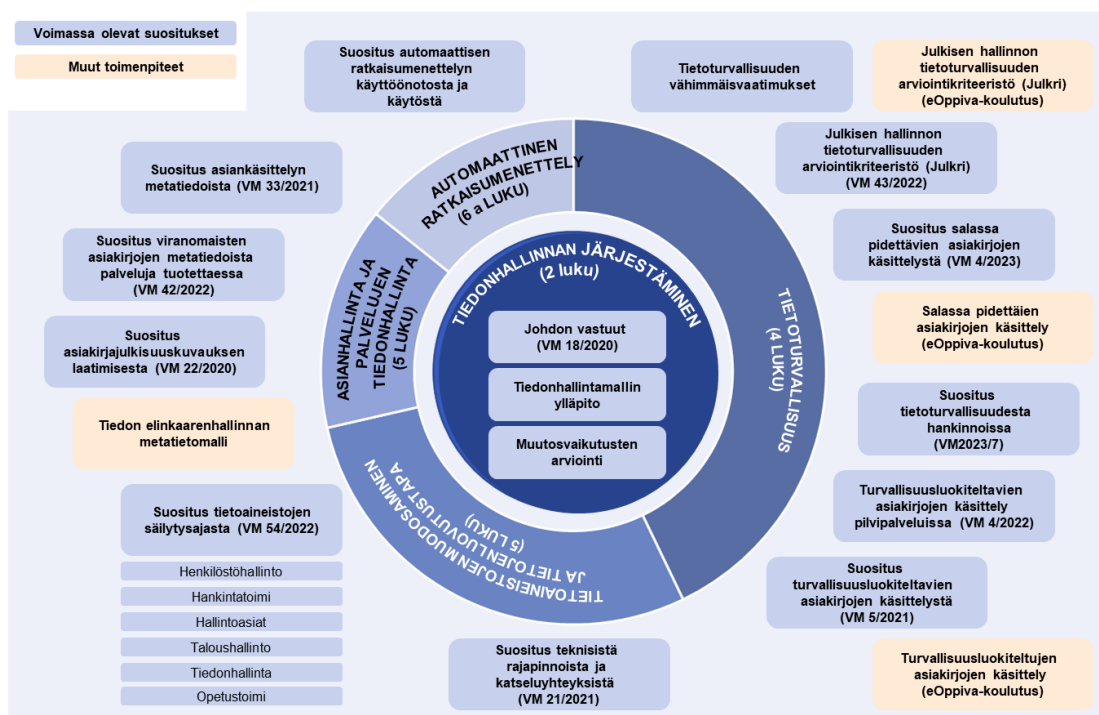
Tiedonhallintalautakunnan suositusten valmistelun tavoitteena on lisätä vuonna 2024 tiedonhallintalain 21 §:ssä säädettyjen vaatimuksien toteuttamista tukevaan suositukseen määräytyksiä tietoaineistojen säilytysajasta opetustoimen, viestinnän sekä tutkimus- ja kehittämistoiminnan osalta [1]. Tiedonhallintalautakunta käynnistää myös uuden suosituksen valmistelun tiedonhallintalain 13 a §:ssä säädettyistä häiriötilanteissa tiedottamisesta ja häiriötilanteisiin varautumisesta koskevista vaatimuksista [2]. Lisäksi uutena valmistellaan suositus tiedonhallintalain soveltamisesta useisiin viranomaisiin vaikuttavissa hallinnollisissa uudistuksissa [3]. Suositusta viranomaisten asiakirjojen metatiedoista palveluja tuottaessa (VM2022:42) päivitetään vuosina 2022 ja 2023 toteutettujen tiedonhallintalain 27 §:n arvioinneista saatujen havaintojen perusteella [4].

1. Suositus tietojen säilytysaikojen määrittelystä	Voimassa olevaan runkosuositukseen (VM2023:77) lisätään opetustoimea, viestintää sekä tutkimus- ja kehittämistoimintaa koskevien asiakirjojen säilytysaikasuositukset	Uusi
2. Suositus häiriötilanteista tiedottamisesta ja varautumisesta häiriötilanteisiin	- Tiedonhallintalakiin on 1.5.2023 lisätty 13 a § häiriötilanteista tiedottamisesta ja varautumisesta häiriötilanteisiin - Valmistellaan yleinen suositus käytännöistä säännöksen soveltamiseksi	Uusi
3. Suositus tiedonhallintalain soveltaminen hallinnollisissa uudistuksissa	- Tiedonhallintalautakunta on tunnistanut tarpeen muodostaa suosituksia tiedonhallintalaissa säädetyn soveltamiseksi useita viranomaisia koskevassa hallinnollisissa uudistuksissa - Valmistellaan tiedonhallintalaissa säädettyjen menettelytapojen ja vaatimusten soveltamiseksi hallinnollisissa uudistuksissa	Uusi
4. Viranomaisten asiakirjojen metatietoja palveluja tuottaessa koskevan suosituksen päivittäminen	- Tiedonhallintalautakunta on arvioinut tiedonhallintalain 27 §:ssä säädettyjen vaatimusten toteutumista kunnallisissa opetuksen järjestäjissä (2022) ja tietyissä valtion virastoissa (2023) - Päivitetään suositusta laillisuusarvioinnin havaintojen perusteella	Ylläpito
5. Tiedonhallintalain 4 luvussa säädettyjä tietoturvaluusvaatimuksia tukevien suositusten arviointi	- Tiedonhallintalakiin ollaan lisäämässä uusi 4 a luku kyberturvallisuusvaatimuksista ja Liikenne- ja viestintäviraston tehtävästä ohjeistaa luvun säännösten soveltamisessa - Arvioidaan voimassa olevat tietoturvaluusvaatimukset ja tehdään aikaisemmin tehdyt kehittämistarpeiden kartoitukset huomioiden suunnitelma lautakunnan suositusten valmistelusta ja ylläpidosta	Arviointi
6. Automaattisen ratkaisumenettelyn käyttöönottoa ja käyttöä koskevan suosituksen tarkistaminen	- Tiedonhallintalautakunta on laatinut vuonna 2023 suosituksen automaattisen ratkaisumenettelyn käyttöönotosta ja käytöstä - Suosituksessa esitettäviä käytäntöjä tiedonhallintalain 6 a luvun soveltamisessa ja niihin liittyviä muutostarpeita arvioidaan vaatimuksiin liittyneiden siirtymäsäännösten päättyessä 1.11.2024	Arviointi

Uusien ja ylläpidettävien suositusten lisäksi tiedonhallintalautakunta arvioi vuonna 2024 tietoturvaluusua koskevien suositusten [5] sekä automaattista ratkaisumenettelyä koskevan suosituksen kehitystarpeita [6]. Ensin mainittua arviointi toteutetaan alkuvuodesta 2024 ja jälkimmäistä syksyllä 2024 tiedonhallintalain 6 a luvun vaatimuksiin liittyvien siirtymäsäännösten päättyessä 1.11.2024.

4.1.2 Ylläpidettävät suositukset

Tiedonhallintalautakunta jatkaa vuonna 2024 voimassa olevien suositusten sekä niihin linkittyvien koulutusaineistojen sekä tietomääritysten ylläpitoa. Suositusten ylläpito organisoidaan yhden jaoston vastuulla olevaksi tehtäväksi. Laajan suosituskannan vuoksi ja toimintaympäristössä tapahtuvien muutosten takia, tiedonhallintalautakunta arvioi vuonna 2024 myös ylläpitämiensä suositusten tarvetta ja sisältöä.

Tiedonhallintalautakunnan tavoitteena on kehittää vuoden 2024 aikana edelleen suositustensa sisältöä ja yhdenmukaisuutta sekä suositusten saatavuutta ja suosituksiin kohdentuvaa viestintää niiden tunnettuuden parantamiseksi.

Tiedonhallintalautakunnan suositusten julkaisu valtioneuvoston julkaisusarjassa on osoittautunut haasteelliseksi sellaisten suosituksiin liittyvien aineistojen osalta, joita tulisi ylläpitää useasti vuoden aikana. Valtioneuvoston julkaisujen valmisteluun liittyvät käytännöt ovat myös pitkittäneet valmistusneiden suositusten julkaisuaikataulua. Tiedonhallintalautakunta kehittää vuoden 2024 aikana menettelyt, joilla se voi julkaista suosituksiin liittyvää aineistoa myös lautakunnan verkkosivuilla.

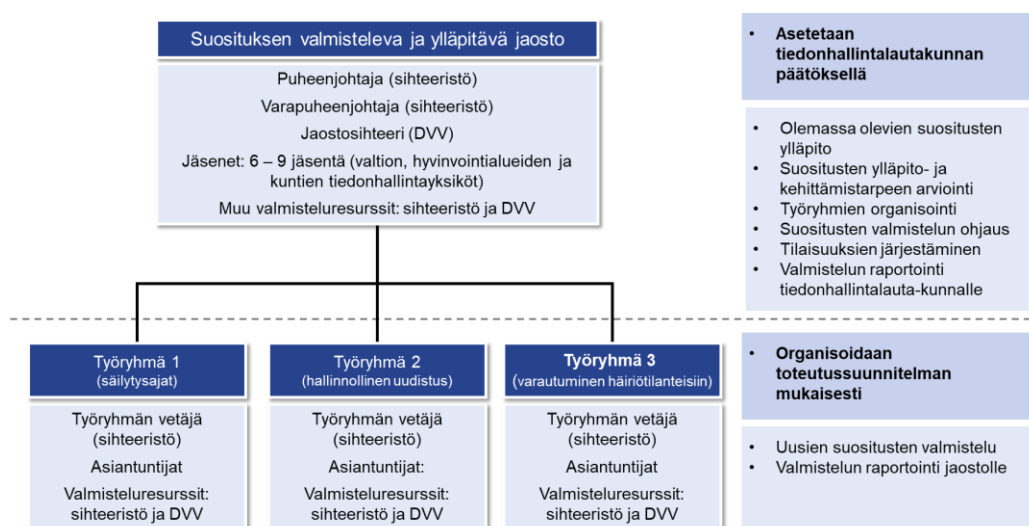
Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi:

1. Suositusten valmistelu ja ylläpito toteutetaan yhdessä valmistelurakenteessa (jaosto)
2. Tiedonhallintalautakunnan verkkosivuille muodostetaan erillinen osio lautakunnan suosituksille, jossa voimassa olevat suositukset kuvaillaan nykyistä paremmin niiden hyödyntämisen helpottamiseksi
3. Muodostetaan menettelyt, joilla tiedonhallintalautakunnan suosituksiin liittyvän liitemateriaalin (mm. suosituksiin liittyvät työvälineet, esimerkit tiedonhallintalain soveltamisesta) voidaan julkaista lautakunnan verkkosivuilla

4.1.3 Tiedonhallintalautakunnan jaosto

Tiedonhallintalautakunta asettaa väliaikaisia jaostoja kehittämään tiedonhallinnan menettelyjä. Tiedonhallintalautakunnan antamat suositukset valmistellaan lautakunnan asettamissa jaostoissa.

Vuonna 2024 kohdissa 4.1.1 ja 4.1.2 esitettyjen suositusten valmistelu ja ylläpito organisoidaan yhteen jaostoon. Jaoston puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, jaostosihteeri ja jäsenet nimetään uuden tiedonhallintalautakunnan vuoden 2024 ensimmäisessä kokouksessa.

Uusien suositusten valmistelussa tarvittavan asiantuntemuksen varmistamiseksi jaosto perustaa tarvittavat työryhmät uusille suosituksille. Lähtökohtaisesti uusien suositusten valmistelu organisoidaan kolmeen työryhmään:

1. Asiakirjojen säilytysaikojen määrittely
2. Tiedonhallintalain soveltaminen hallinnollisissa uudistuksissa
3. Varautuminen häiriötilanteisiin

Työryhmien valmisteluresurssit nimetään uusien suositusten toteutussuunnitelmissa valmistelun käynnistyessä.

Työryhmissä valmisteltavien uusien suositusten tavoitteet on esitetty alustavasti seuraavissa kapaleissa. Suositusvalmistelun käynnistyessä valmistelun tavoitteet, tehtävät ja aikataulu käsitellään lautakunnan kokouksessa.

Tiedonhallintalautakunta voi asettaa toimintavuotensa aikana uusia jaostoja. Jaoston perustamista koskevan päätöksen jälkeen jaoston tavoitteet, tehtävät sekä tiedot jaoston puheenjohtajasta päivitetään lautakunnan toimintasuunnitelmaan.

Työryhmä 1 (asiakirjojen säilytysaikojen määrittely)

Työryhmä jatkaa vuosien 2022 ja 2023 asiakirjojen säilytysaikojen määrittelyn jaoston työn pohjalta julkisen hallinnon virnanomaisten toiminnassa syntyvien ja ylläpidettävien asiakirjojen säilytysaika-suositusten laadintaa. Suositusten laadinta rajataan tehtävä- ja/tai toimialakohtaisesti. Vuonna 2024 suositusten valmistelu kohdistuu opetustoimessa, viestinnässä ja tutkimus- ja kehittämistoiminnassa muodostuvien asiakirjojen säilytysaikojen määrittelyyn.

Työryhmän keskeiset toimenpiteet vuonna 2024:

- Suositusten toteutussuunnitelman valmistelu
- Suositusta valmistelevan työryhmän organisointi
- Asiakirjojen säilytysaikojen määrittely:
 - opetustoimi
 - viestintä

- tutkimus- ja kehittämistoimina
- Tietoaaineistojen säilytysajasta ja toimenpiteistä säilytysajan päätyttyä –suosituksen (VM2023:77) tarkistaminen
- Suosituksen liitteiden (edellä mainitut määrittelyt säilytysajoista) valmistelu ja julkaisu

Työryhmä 2 (tiedonhallintalain soveltaminen hallinnollisissa uudistuksissa)

Tiedonhallintalautakunta on vuoden 2023 toiminnan suunnittelun ja arviointien yhteydessä tunnistanut tarpeen tuottaa apuvälineitä tiedonhallintalaissa säädettyjen vaatimusten soveltamiseksi laajoissa useiden viranomaisten toimintaa muuttavissa hallinnollisissa uudistuksissa. Suosituksen tavoitteena on muodostaa ohjeistusta uudistusta ohjaaville ja uudistuksen edellyttämien toimenpiteiden toteuttamisesta vastaaville viranomaisille. Suosituksia konkretisoidaan perustamalla suositus tilanteeseen, jossa uudistusta ohjataan kansallisella tasolla valtion viranomaisten toimesta ja uudistuksessa kehitetään uudistuksen toimialalla käytettäviä yhteisiä palveluja/tietovarantoja. Lisäksi uudistuksen käytännön toteutus kohdentuu useille eri viranomaisille, jotka edustavat julkisen hallinnon eri sektoreita. Suosituksen valmistelussa tarpeita ja tuloksia peilataan meneillään oleviin uudistuksiin (mm. TE 2024 ja valtion aluehallinnon uudistukset)

Työryhmän keskeiset toimenpiteet vuonna 2024:

- Suosituksen toteutussuunnitelman valmistelu
- Suositusta valmistelevan työryhmän organisointi
- Tiedonhallintalain soveltaminen hallinnollisessa uudistuksessa –suosituksen valmistelu ja julkaisu

Työryhmä 3 (varautuminen häiriötilanteisiin)

Tiedonhallintalautakunnan vuoden 2023 toimintasuunnitelmassa oli tavoitteena valmistella suositus keväällä 2023 voimaantulleesta tiedonhallintalain 13 a §:n vaatimuksista: tiedottaminen häiriötilanteissa ja varautuminen häiriötilanteisiin. Suositusvalmistelun tavoitteena on ajantasaistaa julkisessa hallinnossa käytettäviä yleisohjeita tiedonhallinnan häiriöihin varautumisesta normaalioloissa ja poikkeustilanteissa sekä koota konkreettisia hyviä käytäntöjä erilaisista varautumistoimenpiteistä viranomaisten hyödynnettäväksi. Tiedonhallintalain 13 a §:n säännösten ollessa pitkälti samankaltaisia valmiuslain (1552/2011) 12 §:ssä säädetyn kanssa, koordinoidaan valmistelua poikkeusoloihin varautumista ohjaavien ja yhteensovittavien viranomaisten kanssa.

Työryhmän keskeiset toimenpiteet vuonna 2024:

- Suosituksen toteutussuunnitelman valmistelu
- Suositusta valmistelevan työryhmän organisointi
- Häiriötilanteista tiedottaminen ja varautuminen häiriötilanteisiin –suosituksen valmistelu ja julkaisu

4.1.4 Uusien ja ylläpidettävien suositusten valmisteluajakaulu

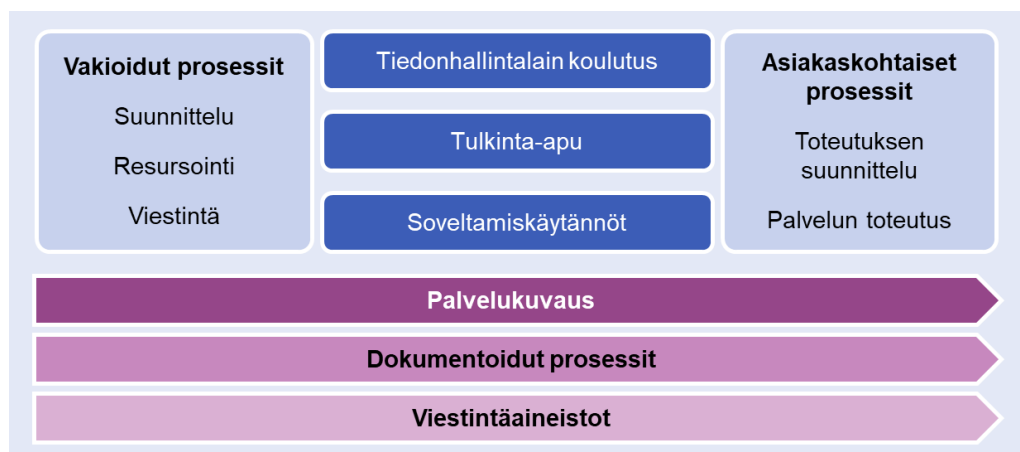
Edellä esitettyjen suositusten valmistelu pyritään toteuttamaan vuoden 2024 aikana (valmistelua rajataan tavalla, joka mahdollistaa tavoitteen toteuttamisen). Uuden tiedonhallintalautakunnan toiminnan organisointi ja käynnistäminen mahdollistavat suositusvalmistelun toteutussuunnitelmien käsittelyn helmi-maaliskuussa 2024. Tiedonhallintalautakunnan sihteeristö käynnistää valmistelun heti vuoden 2024 alusta, jotta valmistelu voi käynnistyä välittömästi tiedonhallintalautakunnan käsittelyn jälkeen.

	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä	Heinä	Elo	Syys	Loka	Marras	Joulu
Suosituksia valmistelevan jaoston organisointi	Jaoston organisointi											
Voimassa olevien suositusten ylläpito ja kehittämistarpeen arviointi		Tietoturvallisuus-suositusten arviointi		Palvelujen tiedonhallinta-suosituksen ylläpito					Automaattisen ratkaisumenettelyn suosituksen arviointi			
Työryhmä 1 Asiakirjojen säilytysaikojen määrittely		Suunnittelu	Organisointi	Valmistelu								
Työryhmä 2 Tiedonhallintalain soveltaminen hallinnollisissa uudistuksissa		Suunnittelu	Organisointi	Suositusvalmistelu								
Työryhmä 3 Häiriötilanteista tiedottaminen ja varautuminen häiriötilanteisiin		Suunnittelu	Organisointi	Suositusvalmistelu								

4.2 Tiedonhallintalain soveltajille suunnattavat uudet palvelut

Tiedonhallintalautakunta muodostaa vuonna 2024 uuden toimintamallin edistämistehtävänsä toteuttamiseksi. Uuden mallin tarkoituksena on mahdollistaa tiedonhallintalautakuntaa kohdentamaan suoraan tukea tiedonhallintalakia soveltaville kehittämishankkeille ja hallinnollisten uudistusten toteuttamiseen osallistuville viranomaisille. Tiedonhallintalautakunta on tulevien vuosien toiminnan ja talouden suunnittelun yhteydessä tunnistanut uuden toimintamallin asiakkaiksi esimerkiksi TE 2024 uudistusta ohjaavat ja toteuttavat viranomaiset sekä hallitusohjelmaan sisältyvän valtion aluehallintouudistuksen. Palvelun kohteet tarkentuvat suunnittelun edetessä.

Uuden toimintamallin avulla tiedonhallintalautakunnan olisi mahdollista tarjota tiedonhallintalakiin ja sen soveltamiseen liittyvää koulutusta sekä tulkinta-apua lain soveltamisessa muutostilanteissa. Samassa yhteydessä tiedonhallintalautakunnan olisi mahdollista jakaa tiedonhallintalain vaatimusten toteuttamiseen liittyviä hyviä käytäntöjä ja esimerkkejä.

Vuoden 2024 aikana tiedonhallintalautakunnan tavoitteena on:

- suunnitella uuden toimintamallin prosessit (Q1/2024)
- määrittää toimintamallin avulla tarjottavan tuen kohteet (Q1/2024)
- sopia tuen järjestämisestä tuen kohteille (Q2/2024)
- toteuttaa sovitut tukitoiminnot (Q2-Q4/2024)
- arvioida toimintamallin hyödyt ja kehittämistarpeet (Q4/2024)
- suunnitella toimintamallin avulla tarjottava tuki vuodelle 2025 (Q4/2024)

Uusi toimintamalli edellyttää tiedonhallintalautakunnalta mallin suunnittelun ja toteutuksen lisäksi sen integrointia osaksi lautakunnan toiminnan ja talouden suunnittelua sekä valmistelun ohjausta.

Tiedonhallintalautakunnan sihteeristö käynnistää toimintamallin valmistelun vuoden 2024 alussa yhdessä Digi- ja väestötietoviraston asiantuntijapalvelujen kanssa. Toimintamallin toteutussuunnitelma hyväksytään vuoden 2024 ensimmäisellä vuosineljänneksellä ja toimintamallin valmistelua ja tuloksia seurataan säännöllisesti tiedonhallintalautakunnan kokouksissa.

4.3 Tiedonhallintalautakunnan lausunnot ja kannanotot

Tiedonhallintalautakunta toteuttaa sille tiedonhallintalain 10 §:ssä säädettyjä tiedonhallinnan ja tietoturvallisuuden menettelytapojen ja tiedonhallintalain vaatimusten toteuttamista edistäviä tehtäviä suositusten lisäksi antamalla lausuntoja ja kannanottoja tiedonhallintalain vaatimusten soveltamisesta. Tiedonhallintalautakunnan kannanotot eivät ole velvoittavia, vaan niiden mukaisesti toimimalla tiedonhallintayksiköt voivat toteuttaa tiedonhallintaan liittyvät velvollisuudet hyvien käytäntöjen mukaisesti. Tiedonhallintalautakunta käsittelee sille toimitetut lausunto- ja kannanottopyynnöt kokouksessaan sihteeristön valmistelemien luonnosten pohjalta.

Tavoitteet vuodelle 2024

Tiedonhallintalautakunta pyrkii tehostamaan vuonna 2023 sen antamien lausuntojen ja kannanottojen valmistelua vakiinnuttamalla lausuntojen valmisteluun liittyviä menettelyjä sekä edistämällä lautakunnan antamien lausuntojen saatavuutta.

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi:

1. **Lausuntojen valmistelun palveluaikatavoite.** Vuonna 2024 tiedonhallintalautakunta pyrkii käsittelemään sille saapuneet lausunto- ja kannanottopyynnöt aina seuraavassa kokouksessaan, mikäli pyyntö on saapunut lautakunnalle 2 viikkoa ennen lautakunnan kokouksen asialistan lähettämistä (asialista lähetään viikkoa ennen lautakunnan kokousta). Lausunnon tai kannanoton valmisteluun liittyvät lisäselvitykset pidentävät tavoitteeksi asetettua valmisteluaikataulua.
2. **Lausuntojen saatavuuden parantaminen.** Vuonna 2024 tiedonhallintalautakunta pyrkii parantamaan sen antamien ja lausuntojen ja kannanottojen saatavuutta muodostamalla lautakunnan antamista vastauksista lyhennelmät, jotka julkaistaisiin tiedonhallintalautakunnan verkkosivuilla.
3. **Lausuttavien (ohjattavien) kohteiden valintamenettelyn edelleen kehittäminen.** Vuonna 2024 tiedonhallintalautakunta muuttaa sen lausuntoa edellyttävien kohteiden valintamenettelyä analysoimalla etukäteen tarvetta lausua lausuntopalvelu.fi –palvelussa julkaistuja lausuntopyyntöjä. Uuden toimintamalli tavoitteena on parantaa lautakunnan ohjauksen vaikuttavuutta varmistamalla, että lautakunta lausuu riittävän kattavasti sen tehtävien kannalta relevanteista kohteista. Lausuntokohteiden ennakkoinnin parantamisella tehostetaan myös lausuntojen valmistelua.

5 Tiedonhallintalautakunnan viestinnän painopisteet 2024

Tiedonhallintalautakunnan tehtävien toteuttamista sekä lautakunnan toiminnassa syntyvien tulosten ja tuotosten vaikuttavuutta tuetaan lautakunnan sihteeristön tehtäväksi säädettyillä viestintätoimenpiteillä.

Vuonna 2024 lautakunnan viestinnän tavoitteena ovat:

1. Viestiä vaikuttavasti tiedonhallintalain tavoitteiden edistämisestä (keinot: toistetaan perusviestiä lautakunnan tehtävien toteuttamisesta, muotona webinaarit, uutiskirjeet, sosiaalinen media)
2. Kehittää suositustyötä ja painottaa hyviä käytäntöjä (keinot: suositusten sisällön esittäminen visuaalisesti loogisena kokonaisuutena, suositusten valmisteluaikataulun esittäminen verkkosivuille)
3. Tarjota tukea valituille kohteille tiedonhallintalain soveltamisesta - uuden edistämistehtävän täsmäviestintä (keinot: uuden tehtävän viestintäaineistot)

Viestinnän tavoitteet, kohteet ja arvioinnin toteutukseen liittyvät menettelyt esitetään kokonaisuudessaan tiedonhallintalautakunnan vuoden 2024 viestintäsuunnitelmassa (ks. Liite: Viestintäsuunnitelma 2024).

6 Tiedonhallintalautakunnan toiminta ja toiminnan kehittäminen

6.1 Sidosryhmäyhteistyö

Tiedonhallintalautakunta on vuosien 2025-2028 toiminnan ja talouden suunnittelun yhteydessä arvioinut tarvetta lisätä suoraa vuorovaikutusta ja yhteistyötä tiedonhallinnan yleissääntelyn vaatimusten toteuttamista arvioivien ja ohjaavien viranomaisten kanssa. Tiedonhallintalautakunta sovittaa vuoden 2025 talousarviovalmistelun sekä vuosien 2026-2029 toiminnan ja talouden suunnittelun yhteen seuraavien viranomaisten kanssa:

- Liikenne- ja viestintävirasto (tietoturvallisuuden ja kyberturvallisuuden edistäminen)
- Kansallisarkisto (päättää asiakirjojen arkistoinnista, toimii arkistoinnin asiantuntijaviranomaisena)
- Tietosuoja-valtuutettu (tietosuoja-sääntelyn toteutumisen valvonta)
- Digi- ja väestötietovirasto (digitalisaation ja tietoturvallisuuden edistäminen sekä palvelujen käytön tuki)

Edellä esitetyn lisäksi tiedonhallintalautakunta on tunnistanut seuraavat toimijat sidosryhmiksi, joille tiedonhallintalautakunta tiedottaa aktiivisesti toiminnastaan ja toimintansa tuloksista sekä pyrkii huomioimaan näiden näkemyksiä edistämistoimenpiteiden toteuttamisessa:

- valtiovarainministeriö (julkisen hallinnon tiedonhallinnan koordinoinnin edellyttämän yhteistyön järjestäminen, julkisen hallinnon tietovarantojen ohjaus)
- oikeusministeriö (julkisuuslain uudistaminen)
- opetus- ja kulttuuriministeriö (arkistolain uudistaminen)
- sosiaali- ja terveysministeriö (sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallintasääntelyn uudistaminen)
- Suomen Kuntaliitto ry. (kuntien ja alueiden edunvalvonta, kehittäjä- ja asiantuntijaorganisaatio)

6.2 Tiedonhallintalautakunnan päätöksenteko ja kokoukset

Tiedonhallintalautakunta tekee päätöksiä kokouksessaan enemmistöpäätöksinä.

Tiedonhallintalautakunta kokoontuu vuoden 2024 aikana 10 kertaa (noin kerran kuukaudessa) keskimäärin 3 tunnin mittaiseen kokoukseen.

Tiedonhallintalautakunnan kokoukset järjestetään pääsääntöisesti etäyhteyksillä. Tiedonhallintalautakunta kokoontuu vähintään kaksi kertaa vuodessa läsnäkokoukseen:

- seuraavan vuoden talousarviovalmistelua varten (huhtikuu)
- seuraavien vuosien toiminnan ja talouden suunnittelua varten (syyskuu)

Tiedonhallintalautakunnan kokouksiin voi osallistua jäsenten ja asioita esittelevän sihteeristön lisäksi myös jäsenille nimetyt henkilökohtaiset varajäsenet. Tiedonhallintalautakunnan edistämistehtävien käsittelyn yhteydessä lautakunnan kokoukseen voidaan kutsua tehtävän valmisteluun osallistunutta Digi- ja väestötietoviraston henkilöstöä.

Uuden tiedonhallintalautakunnan toimikauden alussa järjestetään lisäksi erillinen perehdytystilaisuus tiedonhallintalautakunnan jäsenille, varajäsenille, sihteeristölle sekä Digi- ja väestötietoviraston asiantuntijoille lautakunnan tehtävistä, valmistelusta ja päätöksenteosta.

6.3 Toiminnan ja talouden suunnittelu

Tiedonhallintalautakunnan toiminta perustuu sen hyväksymään vuosittaiseen toimintasuunnitelmaan (asetus tiedonhallintalautakunnasta 1338/2019) sekä tiedonhallintalain 11 §:n 1 momentissa tarkoitettuun arviointisuunnitelmaan.

Tiedonhallintalautakunta kehittää vuonna 2024 edelleen vuoden 2023 aikana käynnistämää pidemmän aikavälin toiminnan ja talouden suunnittelukäytäntöjä.

Muutoksen edellyttäminä kehittämistoimenpiteinä tiedonhallintalautakunta käy vuonna 2024 toteutettavan toiminnan ja talouden suunnittelun yhteydessä vuoropuhelun tiedonhallinnan yleissääntelyä ohjaavien viranomaisten kanssa (ks. kappale 6.1 Sidosryhmäyhteistyö)

6.4 Tiedonhallintalautakunnan toiminnan vaikuttavuuden arviointi

Tiedonhallintalautakunnan toiminnan ja arviointitehtävän raportoinnista säädetyn lisäksi tiedonhallintalautakunta on ottanut vuoden 2023 aikana käyttöön yhdenmukaisen tavan arvioida toimintansa tuloksellisuutta sekä lautakunnan toteuttamien toimenpiteiden vaikuttavuutta. Tiedonhallintalautakunta kehittää arviointimenettelyään edelleen vuoden 2024 aikana.

Kehittämistoimenpiteet:

1. Hyötyjen arviointi tiedonhallintalautakunnan lausuntojen ja kannanottojen yhteydessä (suoran palautteen kerääminen lausunnon saajilta)
2. Tiedonhallintalautakunnan suositusten hyötyjen arviointi niiltä osin, kun arviointia ei toteuteta arviointisuunnitelmassa esitetyissä arvioinneissa (näitä ovat tiedonhallintalain 4 ja 6 a luvuissa säädetyt vaatimukset, joiden toteuttamista lautakunta ei voi arvioida)

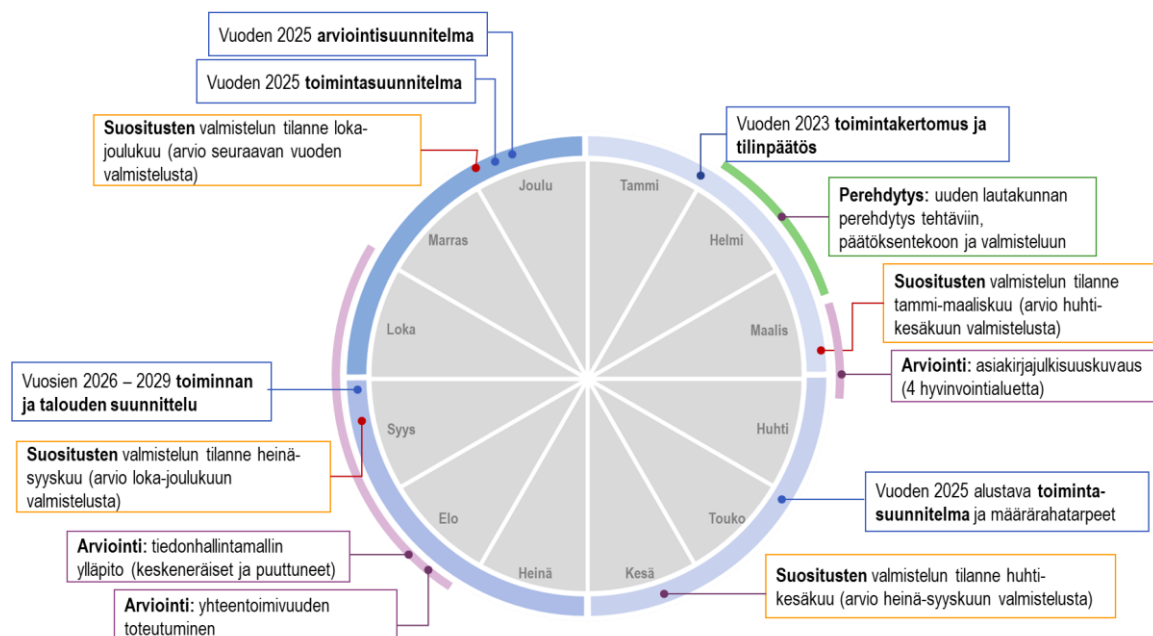
Tiedonhallintalautakunta toteuttaa vuonna 2024 kokonaisarviointin toimintansa vaikuttavuudesta uuden mallin mukaisesti. Arviointi sisällytetään lautakunnan vuoden 2024 toimintakertomukseen.

Tiedonhallintalautakunnan toteuttamien toimenpiteiden arviointi tehdään kunkin toimenpiteen yhteydessä yhdenmukaisella menettelyllä. Arviointimenettely kirjataan tiedonhallintalautakunnan sihteeristön toimintaohjeeseen.

6.5 Tiedonhallintalautakunnan vuoden 2024 vuosikello

Edellä esitettyjen toiminnan ja talouden suunnittelun kehittämistoimenpiteet ja muiden tässä toimintasuunnitelmassa esitetyt tehtävät ja kehittämistoimenpiteet muodostavat tiedonhallintalautakunnan vuoden 2024 toiminnan vuosikellon. Vuosikelloon sidotut tehtävät ohjaavat tiedonhallintalautakunnan vuosittain toistuvien tehtävien valmistelua.

Tiedonhallintalautakunta – toiminnan vuosikello 2024

Tiedonhallintalautakunnan vuosikelloon sisältyvät tehtävät muodostuvat:

- lautakunnan toiminnan ja talouden suunnittelua ja raportointia koskevista tehtävistä
- lautakunnan arviointisuunnitelman mukaisten arviointien toteuttamisesta
- lautakunnan valmistelemien ja ylläpitämien suositusten seurannasta
- lautakunnan toimintaa ja toiminnan tuloksellisuuden arviointia koskevista tehtävistä

Alla olevassa taulukossa on esitetty lautakunnan vuosikelloon sidotut tehtävät vuonna 2024.

Vuosineljännes	Tehtävä	Toimenpide	Aikataulu
Q1	Toiminnan ja talouden suunnittelu	Vuoden 2023 toimintakertomus ja tilinpäätös	1/2024
	Uuden tiedonhallintalautakunnan organisoiminen	Vuosien 2024-2027 tiedonhallintalautakunnan perehdyttäminen ja lautakunnan päätöksentekomenettelyn käynnistäminen	2-3/2024

Vuosineljännes	Tehtävä	Toimenpide	Aikataulu
	Arviointitehtävä	Asiakirjajulkisuuskuvauksen toteuttaminen 4 hyvinvointialueella	3/2024
	Edistämistehtävä	Lautakunnan suositusten valmistelun tilanne (tammi-maaliskuu)	3/2024
Q2	Toiminnan ja talouden suunnittelu	Vuoden 2025 alustava toimintasuunnitelma	4-5/2024
	Arviointitehtävä	Yhteentoimivuuden toteutumisen arviointi (teknisten rajapintojen toteuttaminen ja usean viranomaisen välisen tietojen luovuttamisen ohjaus)	3-6/2024
	Edistämistehtävä	Lautakunnan suositusten valmistelun tilanne (huhti-kesäkuu)	6/2024
Q3	Toiminnan ja talouden suunnittelu	Vuosien 2026 - 2029 toimintasuunnitelma (vuoden 2025 suunnitelman tarkentaminen)	9/2023
	Arviointitehtävä	Tiedonhallintamallien ylläpito (vuoden 2023 arvioinnissa puutteelliseksi havaitut tai vastaamattomat)	8-10/2024
	Arviointitehtävä	Yhteentoimivuuden toteutumisen arviointi (tietovarantojen hyödyntäminen, teknisten rajapintojen toteuttaminen ja usean viranomaisen välisen tietojen luovuttamisen ohjaus)	8-10/2024
	Edistämistehtävä	Lautakunnan suositusten valmistelun tilanne (heinä-syyskuu)	9/2024
Q4	Edistämistehtävä	Lautakunnan suositusten valmistelun tilanne (loka-joulukuu)	12/2023
	Toiminnan ja talouden suunnittelu	Vuoden 2025 toimintasuunnitelma	12/2024
	Arviointitehtävä	Vuoden 2024 arviointien yhteenveto	12/2024

Liitteet

Tiedonhallintalautakunnan viestintäsuunnitelma 2024